

Årsrapport 2021

Särskilda åklagarkammaren

ÅM2022-240
2022-02-25

Innehåll

1 Inledning	3
2 Sammanfattning	4
3 Särskilda åklagarkammaren	7
4 Resultatredovisning	9
4.1 Ärendeflöde	9
4.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar	10
4.3 Genomströmningstider	11
4.4 Tvångsmedel	11
4.5 Inledda förundersökningar	11
4.6 Lagföring	12
4.7 Domar och strafförelägganden	14
4.8 Överprövningar	15
4.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö	16
5 Representativa och uppmärksammade ärenden	18
6 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten	30
7 Riskanalys	37

1 Inledning

Särskilda åklagarkammarens verksamhet ska redovisas i en årsrapport som senast den 1 mars varje år ska överlämnas till riksåklagaren vilket framgår av Åklagarmyndighetens riktlinjer ”Verksamhetsredovisning av Särskilda åklagarkammaren (ÅMR 2014:1)”.

Särskilda åklagarkammarens årsrapport för 2021 är utformad i enlighet med vad riktlinjerna föreskriver och den överlämnas härmed till riksåklagaren.

Malmö den 25 februari 2022

Anders Jakobsson

2 Sammanfattning

Särskilda åklagarkammaren har hand om ärenden som rör olika personkategorier till skillnad mot en allmän åklagarkammare som hanterar brott inom ett visst geografiskt ansvarsområde. Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs bl.a. ärenden som avser poliser, åklagare, domare, riksdagsmän och andra särskilda befattningshavare. Vidare biträder kammarens åklagare riksåklagaren, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen vid handläggningen av deras förundersökningar. Riksåklagaren kan även bestämma att ett visst ärende ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren. Under verksamhetsåret 2021 har åklagarna vid kammaren biträtt Justitiekanslern och Justitieombudsmannen i ärenden som bl.a. rört andra personkategorier än de som vanligen handläggs vid kammaren.

Särskilda åklagarkammaren är den enda åklagarkammare som har särskilda personkategorier som målområde och är den enda kammare som är direkt underställd riksåklagaren. Det ställer särskilda krav på verksamheten och på de åklagare som arbetar på kammaren. Det fordrar hög åklagarkompetens, erfarenhet och självständighet i ämbetet. Åklagarnas uppgift är att utreda och lagföra brott. Någon tillsyn utövas således inte över polisens verksamhet. Särskilda åklagarkammaren presenteras kort i nästa avsnitt.

Under verksamhetsåret 2021 har inflödet av ärenden till kammaren fortsatt att väsentligt öka i förhållande till verksamhetsåret 2020. Ärenden med fängelse i straffskalan har ökat med 676 ärenden och bötesärendena med 1 695 ärenden. Lagföringsandelen av ärenden med fängelse i straffskalan har minskat något när det gäller polisanställda i förhållande till föregående verksamhetsår. Kammarens balanser är i stort sett oförändrade. Genomströmningstiderna är alltjämt mycket korta. Kammaren har vid verksamhetsårets slut visat ett ekonomiskt överskott. Överskottet har uppkommit på grund av färre tjänsteresor och att endast en kammarkonferens har kunnat genomföras under året på grund av den rådande pandemin. En annan orsak till överskottet är att en åklagare tillträtt en annan tjänst under hösten och att den som ersatt åklagaren inte börjat arbeta på kammaren förrän i slutet av verksamhetsåret.

Kammarens verksamhetsresultat beskrivs i avsnittet Resultatredovisning.

Under verksamhetsåret 2021 har det skett en väsentlig ökning av ärenden med fängelse i straffskalan. Denna ärendetyp kräver regelmässigt mer åklagar- och utredningstid. Ärenden har också blivit mer komplicerade att handlägga.

Media har även detta verksamhetsår uppmärksammat många av de ärenden som handlagts av kammaren. Det är självfallet av vikt att kammarens handläggning av ärenden granskas. Åklagarna kan ibland uppleva medietrycket som påfrestande, särskilt som sekretessen i många av ärendena hindrar att åklagaren fritt kan berätta vad som förevarit i ärendet och vad som ligger till grund för åklagarens beslut. Det är viktigt att åklagaren får utföra sin uppgift på ett självständigt och rättssäkert sätt.

Exempel på representativa och uppmärksammade ärenden som handlagts av Särskilda åklagarkammaren under året återfinns i avsnittet Representativa och uppmärksammande ärenden.

Den som berörs av ett beslut som meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren och är missnöjd med utfallet kan begära överprövning. I stort sett alla överprövningsbeslut har meddelats av överåklagare eller vice överåklagare vid Utvecklingscentrum. Det är endast få beslut som ändrats vilket innebär att handläggningen av ärendena vid Särskilda åklagarkammaren håller hög rättslig kvalitet.

I slutet av verksamhetsåret 2021 tjänstgjorde tretton åklagare och fyra administratörer vid Särskilda åklagarkammaren. En av åklagarna uppstår delpension och dennes tjänstgöringsgrad är 80 % av en heltidstjänst. Kammarens åklagarresurser har på grund av det kraftigt ökade ärendeflödet varit ansträngd. Den framtida ärendetillströmningen och behovet av personal under de kommande åren är svår att förutse. Sannolikt kommer ärendetillströmningen att ytterligare öka när Polismyndigheten genomfört sina rekryteringar av nya poliser. Om ärendeflödet fortsätter att öka i den takt som nu skett måste kammarens bemanning förstärkas.

Arbetsuppgifterna för administratörerna vid Särskilda åklagarkammaren är i stort sett samma som för administratörer vid andra åklagarkammare. Det som i administrativt hänseende skiljer verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren från andra åklagarkammare är framförallt antalet frihetsberövade och omfattningen av sessionsverksamheten. Vid en jämförelse med övriga åklagarkammare är antalet ärenden per administratör vid Särskilda åklagarkammaren bland de högsta i landet.

Under verksamhetsåret 2021 har ett antal åtgärder genomförts för att utveckla verksamheten. Under avsnittet Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten lämnas en redogörelse för kammarens utvecklingsarbete.

I avsnittet Riskanalys anmärks bl.a. att det är viktigt att Särskilda åklagarkammaren även fortsättningsvis har tillräckligt med utredningsresurser för att kunna lösa sin uppgift. Vidare framhålls att tekniska avbrott riskerar att slå ut arbetet på kammaren, vilket har bekräftades när Åklagarmyndighetens IT-system tidigare legat nere under några dagar.

En faktor som tar mycket energi från personalen är kontakterna med oresonliga personer som har en bestämd uppfattning om hur ett ärende bör eller borde ha handlagts av åklagaren.

När det gäller Särskilda åklagarkammarens verksamhet och verksamhetsresultat går det inte att jämföra resultaten med de allmänna åklagarkamrarna, specialistkamrarna eller de olika riksenheterna då uppdraget och förutsättningarna är helt olika.

Sammanfattningsvis är bedömningen att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren under verksamhetsåret 2021 uppfyllt de krav som ställs på kammaren.

3 Särskilda åklagarkammaren

Åklagarmyndigheten leds av riksåklagaren och består bl.a. av verksledningen, Utvecklingscentrum, fyra åklagarområden, en nationell åklagaravdelning och stöдавdelningar. De olika åklagarområdena inbegriper Åklagarmyndighetens allmänna åklagarkammare. Inom den Nationella åklagaravdelningen finns Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål, Riksenheten för säkerhetsmål, Riksenheten mot korruption samt Eurojust. Härutöver finns Särskilda åklagarkammaren.

Särskilda åklagarkammaren (tidigare Riksenheten för polismål) inrättades den 1 januari 2005. Det är den enda åklagarkammare som lyder organisatoriskt direkt under riksåklagaren. Särskilda åklagarkammaren skiljer sig från de allmänna åklagarkammarna på så sätt att kammaren är den enda som har särskilda personkategorier som målområde. Kammaren handlägger bl.a. brottsmisstankar mot poliser, åklagare, domare i allmän förvaltningsrätt och riksdagsledamöter. Kammaren utreder alla typer av brott oavsett om det rör sig om något som hänt under tjänstgöring eller på fritiden. Det är ett rättssäkerhetskrav att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren bedrivs enhetligt och avskilt från vanlig polis- och åklagarverksamhet.

Arbetet vid Särskilda åklagarkammaren ställer därför speciella krav på åklagarna och på verksamheten. Det förutsätter bl.a. hög åklagarkompetens, erfarenhet och självständighet i ämbetet.

Kammarens verksamhet är uppdelad på tre arbetsenheter som är placerade i Malmö, Göteborg och Stockholm. Särskilda åklagarkammarens chef är överåklagare och den ställföreträdande chefen är vice överåklagare. Övriga åklagare är chefsåklagare. Kammarens kansli ligger i Malmö. Vid kansliet arbetar fyra administratörer, varav en är chefadministratör och den som leder kansliet.

Vid Särskilda åklagarkammaren har åklagarna till viss del ett geografiskt ansvarsområde som grundas på var de är stationerade. Ett stort antal av kammarens ärenden fördelas dock på åklagarna utan någon egentlig hänsyn till var de är stationerade. Skälet härtill är undvika eventuell jävsproblematik och att inom vissa områden använda respektive åklagares sakkunskap.

Vid handläggningen av ärendena biträds åklagarna av poliskommissarier och annan utredningspersonal vid Avdelningen för särskilda utredningar (i fortsättningen SU). SU har sin kansliort i Stockholm och lokala utredningsenheter i Malmö, Göteborg och Stockholm. Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren är samlokaliserade med eller har sina arbetsplatser intill utredarna vid samtliga enheter. Närheten till varandra skapar goda förutsättningar för effektivitet och kvalitet i handläggningen och bidrar också till en god arbetsmiljö.

När det gäller kammarens enheter i Göteborg och Malmö har det tillsammans med SU påbörjats ett arbete med att söka efter nya lokaler då nuvarande lokaler inte längre är tillräckligt ändamålsenliga.

Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs i huvudsak följande ärendetyper.

- Ärenden om brott av anställda inom polisen samt vissa andra befattningshavare som avses i förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare.
- Ärenden som anges i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2014:16) om var ärenden om brott av vissa befattningshavare ska handläggas. Föreskriften avser åklagare, domare, riksdagsmän m.fl. samt ärenden om brott som har samband med brottsutredande verksamhet som bedrivs utanför polisen hos Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket.
- Ärenden som chefen för Särskilda åklagarkammaren och annan berörd chef kan komma överens om ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren med hänsyn till att åklagaruppgiften av särskilda skäl inte bör utföras vid en annan kammare. Detta följer av bilaga 2 i Åklagarmyndighetens arbetsordning.
- Ärenden om brott i tjänsten av åklagare eller domare där riksdagens ombudsmän, justitiekanslern eller riksåklagaren har beslutat att inleda förundersökning och annan handläggning inte särskilt bestäms. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden kan även överlämna ärenden till Särskilda åklagarkammaren.

4 Resultatredovisning

Med ärenden avses ett upplägg i ärendehanteringssystemet som kan innefatta ett eller flera brott, brottsmisstankar och/eller personer. Med brott avses en registrerad händelse som kan vara brottslig. Med brottsmisstanke avses ett brott där en person knyts till brottet.

Med C-ärenden avses brott där fängelse ingår i straffskalan. E-ärenden avser brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter, främst trafikbrott.

4.1 Ärendeinflöde

Antalet inkomna och avslutade ärenden.

Samtliga ärenden	2019	2020	2021
Inkomna	8 990	10 090	12 461
Avslutade	9 155	10 138	12 633

Samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2019	2020	2021
Inkomna	5 543	5 970	6 646

Samtliga ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	2019	2020	2021
Inkomna	3 447	4 120	5 815

Nästan alla ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden) avser s.k. ATK-ärenden (hastighetsövervakning med automatisk trafiksäkerhetskontroll). I dessa ärenden inleds förundersökning automatiskt av polisen. Med något undantag läggs förundersökningarna ned i dessa ärenden då polisens fordon registreras av ATK-kameror vid s.k. brådskannde tjänsteutövning som ger polisen rätt att överträda vissa trafikbestämmelser.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier

Uppdelningen i personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier	2019	2020	2021
Polisanställda	6 849	8 123	8 920
Varav polisanställda - tjänst	6 208	7 141	7 992
Varav polisanställda tjänst -dödsfall i arrest		10	9
Varav polisanställda våld tjänst	814	888	892
Varav polisman våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada		20	27
Varav polisanställda - fritid	641	982	928
Varav polisanställd våld på fritid		74	92
Anställda inom åklagarväsendet	488	518	778
Varav anställda inom åklagarväsendet - tjänst	479	516	770
Varav anställda inom åklagarväsendet - fritid	9	2	8
Domare	1 153	400	573
Varav domare – tjänst	1 074	292	434
Varav domare - fritid	79	108	139
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	67	42	24
Riksdagsledamot – fritid	30	9	20
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	2	0	4
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	19	36	55
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	2	0	3
Övriga – tjänst	58	58	135
Övriga – fritid	55	26	64
Annan i brottsutredande verksamhet	14	15	35
Samtliga brott och brottsmisstankar (C- och E-ärenden)	12 262	12 459	15 563

4.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar

Huvudsaklig beslutsfördelning i alla C-mål av samtliga brott och brottsmisstankar.

Procent av samtliga brott och brottsmisstankar	2019 %	2020 %	2021 %
Brottsmisstanken avslutas	5,4	5,1	8,1
Förundersökning inleds inte	62,6	66,9	67,2
Förundersökning läggs ned	16,3	20,6	19,1

Strafföreläggande	0,8	0,7	0,5
Åtal	14,7	6,4	4,5

4.3 Genomströmningstider

Genomströmningstiden mäts från det att brott registrerats till det att åklagaren meddelat beslut.

Antal dagar	2019	2020	2021
Ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	14	8	7
Ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	3	2	2
Totalt	8	5	4

4.4 Tvångsmedel

Tvångsmedel	2019	2020	2021
Antal anhållna	9	19	25
Antal häktningframställningar	2	5	4

4.5 Inledda förundersökningar

I det följande redovisas antalet inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2019	2020	2021
Totalt	3 220	3 031	3 589

Uppdelningen på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (s.k. RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på person-kategorier	2019	2020	2021
Polisanställda	1 849	2 580	2 724
Varav polisanställda - tjänst	1 439	1 836	2 071
Varav polisanställd i tjänst - dödsfall i arrest		10	7
Varav polisanställda - våld	270	301	297

Varav polisanställda våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada		19	23
Varav polisanställd - fritid	410	744	653
Varav polisman våld på fritid		55	66
Anställda inom åklagarväsendet	102	107	232
Varav anställda inom åkl.väsendet - tjänst	96	105	227
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	6	2	5
Domare	1081	253	406
Varav domare – tjänst	1003	152	281
Varav domare - fritid	78	101	125
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	61	15	8
Riksdagsledamot – fritid	28	7	10
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	2	0	2
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	8	15	25
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	2	0	2
Övriga – tjänst	30	22	114
Övriga – fritid	49	24	53
Annan i brottsutredande verksamhet	8	8	13
<i>Totalt</i>	3 220	3 031	3 589

4.6 Lagföring

Med lagföring avses brottsmisstankar med beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Antalet beslut om åtalsunderlåtelse redovisas inte här då sådana beslut sällan meddelas av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Flera brottsmisstankar kan också ingå i ett ärende.

Lagföring av brottsmisstankar uppdelat på personkategorier

Uppdelning på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med en personkategori (RIP-kod). I följande tabell redovisas antalet lagförda brottsmisstankar uppdelade på personkategorier. Flera lagförda brottsmisstankar kan höra till samma ärende.

Lagföring av brottsmisstankar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier	2019	2020	2021
Polisanställda	388	568	484

Varav polisanställda - tjänst	306	417	322
Varav polisman i tjänst-dödsfall i arrest		0	0
Varav polisanställda - våld	8	12	5
Varav polisman våld tjänst/skjutning med dödsfall eller skada		0	1
Varav polisanställd - fritid	82	151	162
Varav polisman våld på fritid		7	13
Anställda inom åklagarväsendet	3	1	0
Varav anställda inom åkl.väsendet – tjänst	0	1	0
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	3	0	0
Domare	879	71	6
Varav domare – tjänst	840	0	3
Varav domare – fritid	39	71	3
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	42	0	0
Riksdagsledamot – fritid	1	0	2
Statsråd - tjänst	0	0	0
Statsråd – fritid	0	0	0
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	0	0	9
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	0	0	0
Övriga – tjänst	0	3	46
Övriga – fritid	0	5	4
Annan i brottsutredande verksamhet	2	0	0
<i>Totalt</i>	1 315	648	551

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2019 %	2020 %	2021 %
<i>Totalt</i>	15,1	7,0	5,2

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan inom respektive personkategori.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) inom resp. kategori	2019 %	2020 %	2021 %
Polisanställda	5,7	7,0	5,4
Anställda inom åklagarväsendet	0,6	0,2	0,0
Domare	76,2	17,8	1,0

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan där förundersökning har inletts.

Andel lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) där förundersökning inletts	2019 %	2020 %	2021 %
	40,8	21,4	15,4

Lagföring av brottsmisstankar.

Brottskod och brottstyp	Antal
9466 Dataintrång genom olovlig registerslagning	174
5061 Bidragsbrott av normalgraden mot Försäkringskassan	78
0415 Dataintrång	44
2002 Tjänstefel inkl. grovt	31
5010 Narkotikastrafflagen, innehav	15
0915 Övriga brott mot 9 kap. BrB.	8
5069 Bidragsbrott av normalgraden mot arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen	8
1506 Övriga brott mot 15 kap. BrB, dock inte i samband med bedrägeri	7
3101 Vårdslöshet i trafik	6
3005 Rattfylleri, inkl. grovt, under påverkan av enbart alkohol eller under påverkan av både alkohol och narkotika	5
2004 Brott mot tystnadsplikt	4
9463 Ofredande, mot man 18 år eller äldre, obekant	4
0367 Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus	3
0399 Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka	3
0401 Hemfridsbrott, olaga intrång	3
3008 Smitning trafikolycksplats, med inga eller lindriga materialskador eller lindriga personskador	3
Totalt	396

4.7 Domar och strafförelägganden

Med brott i tjänsten avses brott som har samband med den enskildes tjänstgöring. Med fritidsbrott avses brott som saknar samband med tjänsten.

Antal domar	2019	2020	2021
Totalt	70	96	140
- varav bifall	50	79	114
Totalt i tjänsten	46	42	86
- varav bifall	32	32	67
Totalt i fritid	24	54	54
- varav bifall	18	47	47

Strafförelägganden	2019	2020	2021
Totalt	25	30	32

Under år 2021 har sammanlagt 140 domar meddelats av tings- eller hovrätt där åklagare vid Särskilda åklagarkammaren varit part. De domar som redovisas som bifallna utgörs av både bifallna åtal och där endast en del av åtalet bifallits. Sammanlagt har åtalen bifallits i 114 domar (81 % bifall av samtliga domar som meddelats), varav 86 domar avsett påstådda brott i tjänsten och 54 domar avsett fritidsbrott.

Det har under året meddelats 120 domar avseende polisanställda. Av dessa domar avser 75 brott i tjänsten, varav 9 innefattar våld i tjänsten och 2 avser skjutning i tjänsten. 45 domar rör fritidsbrott.

Tingsrätten har meddelat 116 domar och bifallit åtalet i 93 domar (80 %) och således ogillat åtalet i 23 domar (20 %). Hovrätten har meddelat 24 domar och bifallit åtalet i 21 domar (88 %) och ogillat åtalet i 3 domar (12 %).

Det har under året utfärdats 32 strafförelägganden. Av dessa avser 17 brott i tjänsten och 15 brott på fritiden. Ett strafföreläggande motsvarar en dom och vinner laga kraft när den som strafförelagts godkänt föreläggandet.

4.8 Överprövningar

Den som inte är nöjd med en åklagares beslut kan begära överprövning. Överåklagare och vice överåklagare vid Utvecklingscentrum har meddelat överprövningsbeslut i alla överprövningsärenden där grundbeslutet meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Antalet överprövningar och antalet ändrade beslut vid Utvecklingscentrum återges i nedan angivna tabell.

Överprövningar vid UC Malmö	Antal	Antal ändrade
2019	380	3
2020	370	1
2021	358	4

4.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö

Förbrukade medel

Den totala budgeten och de faktiska kostnaderna för Särskilda åklagarkammarens verksamhet fördelad på personal- och driftkostnader för år 2021 framgår av följande tabell. Kammaren visare ett litet överskott för verksamhetsåret 2021. Överskottet har uppkommit på grund av färre tjänsteresor och att endast en gemensam konferens kunnat genomföras med personalen på grund av den rådande pandemin. En annan orsak till överskottet är att tillträdet av en åklagartjänst inte kunnat ske förrän sent under hösten, vilket medfört minskade lönekostnader.

Budgetposter	Budget	Åk utfall
Alla verksamhetskoder	22 970 000	22 856 639
Åklagarkammare - driftkostnader	1 149 515	770 323
Allmän verksamhet	150 000	75 243
Tele/post	170 000	161 587
lokalkostnader	125 000	129 060
Resor	325 00	148 657
Resor, tingsrätt		7 919
Resor, hovrätt		
Intern information	75 000	9 200
Kompetensutveckling/utbildning	75 000	59 691
Inventarier	30 000	5 390
Representation	15 300	5 260
Arbetsmiljö	81 500	55 001
Samverkansmöten	5 000	
Lånekostnader	97 715	113 315
Åklagarkammare - personalkostnader	21 820 485	22 086 316
Åklagare	19 498 085	19 453 935
Administrativ personal	2 557 663	2 632 381
Justeringspost	-235 263	

Personalläget

Åklagare

I september lämnade en åklagare kammaren för att tillträda en tjänst som tillsynschef hos Åklagarmyndigheten. Först den 15 december ersattes denna åklagare av en annan åklagare. En åklagare har under året uppburit delpension. Denna åklagare gick i ålderspension vid årsskiftet och har ersatts av en annan åklagare. Vid utgången av verksamhetsåret 2021 tjänstgjorde 13 åklagare på kammaren. Under hösten 2021 har det varit ett ansträngt arbetsläge för åklagarna på kammaren med hänsyn att kammaren varit kort på åklagare och att ärendeflödet till kammaren ökat väsentligt.

Administratörer

Under hela verksamhetsåret 2021 har fyra administratörer tjänstgjort på kam-maren, varav en innehar en tjänst som chefsadministratör och en har en delad tjänst som administratör och IT-administratör.

5 Representativa och uppmärksammade ärenden

Under verksamhetsåret 2021 har åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren handlagt ett stort antal ärenden. Några har varit av principiell natur eller särskilt uppmärksammade. Nedan följer exempel på ärenden som handlagts av åklagarna på kammaren.

Nedlagd förundersökning

Polis misstänkt för mönsterskyddsbrott

Polismyndigheten har upphandlat särskilda väskor till personalen i yttre tjänst. Förundersökningen avsåg huruvida den väska som Polismyndigheten vid upphandlingen beslutat köpa, slutligen ändrats på ett sådant sätt att den kommit att utgöra ett intrång i det mönsterskydd som föreligger för en väska som Polismyndigheten tidigare inköpt från en annan leverantör. En förutsättning för straffrättsligt ansvar för mönsterskyddsbrott är att det föreligger uppsåtligt handlande eller att grov oaktsamhet är förhanden. Under utredningen framkom att inget tydde på att den som var misstänkt för brottet haft uppsåt att begå mönsterskyddsbrott. Det gick inte heller bevisa att den misstänkte visat sådan grov oaktsamhet som krävs för att förfarandet skall vara brottsligt varför förundersökningen lades ned 2021-11-15.

Strafförelägganden

Riksdagsledamot lagförd för grovt förtal

En riksdagsledamot har, i meddelanden som ledamoten lagt upp och spridit på ledamotens egna officiella Facebookkonto och Instagramkonto, utpekade en person som brottslig och klandervärd i sitt levnadssätt genom att uppge att personen tidigare var dömd till fängelse för sexuella övergrepp på minderårig. Dessa uppgifter var sådana att de kunde förväntas utsätta den utpekade personen för andras missaktning. Någon skyldighet för ledamoten att lämna uppgifterna har inte förelegat och det var inte heller varit försvarligt att lämna uppgifterna. Ledamotens agerande bedömdes som grovt förtal eftersom uppgifterna avsett ett mycket allvarligt brott, fått stor spridning och stor massmedial uppmärksamhet, vilket var ägnad att medföra allvarlig skada i den utpekade personen yrkesverksamhet och privatliv. Riksdagsledamoten erkände brottet. Strafföreläggande för grovt förtal utfärdades 2021-07-02 och godkändes samma dag. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 60 dagsböter om 1000 kr.

Domar

Polisanställd döms för olaga hot, grovt rattfylleri och brott mot knivlagen

En polisanställd åtalades för olaga hot alternativt ofredande samt grovt rattfylleri och brott mot knivlagen. Den polisanställde hade följt efter flera målsäganden iförd en heltäckande ansiktsmask och med ett spikförsatt basebollträ i handen. Tingsrätten konstaterade att den polisanställdes agerande var ägnat att hos målsägandena framkalla allvarlig rädsla för egen och annans personliga säkerhet och att han agerade uppsåtligen. Tingsrätten dömde honom för olaga hot. Han dömdes även för grovt rattfylleri samt för brott mot knivlagen då han under färden innehaft en batong i sitt fordon. Påföljden bestämdes till fängelse i två månader.

Falu tingsrätt, B 2474-20, 2021-02-03

Polis döms för stöld

En polis åtalades för att ha stulit ett paket kaffe från sin arbetsplats till ett värde av 38 kr. Polisen dömdes av tingsrätten för stöld till villkorlig dom. PAN skrev att polisen med största sannolikhet skulle bli av med jobbet varför domstolen inte kombinerade den villkorliga domen med dagsböter. Domen har överklagats.

Växjö tingsrätt, B 3927-20, 2021-03-02

Polis döms för obehörigt tillträde till skyddsobjekt, ringa brott

En polis åtalades för att ha vistats på område som utgjorde skyddsobjekt och som vid tillfället var avlyst, vilket innebar tillträdesförbud för obehöriga. Tingsrätten konstaterade att polisen hade befunnit sig på en grusväg inne på det avlysta området och att han, trots att han kände till att området utgör ett skyddsobjekt som periodvis är avlyst, inte hade kontrollerat de skyltar som anslagits. Genom att inte försäkra sig om att området inte var avlyst hade han agerat oaktsamt. Han dömdes för obehörigt tillträde till skyddsobjekt, ringa brott. Påföljden bestämdes till 30 dagsböter om 340 kronor.

Uppsala tingsrätt, B 9359-20, 2021-06-01

Polisanställd döms för ringa stöld och dataintrång

En polisanställd åtalades för att ha tillgripit varor till ett sammanlagt värde av 664 kronor samt för dataintrång. Dagen efter tillgreppet gjorde hon en slagning i Polisens system för att kontrollera om hon hade blivit polisanmäld för tillgreppet. I Polisens ledningssystem STORM hittade hon då en rapport avseende händelsen. Slagningen var inte nödvändig för fullgörandet av en viss arbetsuppgift och hon var medveten om att hon inte hade rätt att bereda sig tillgång till uppgiften. Efter upptäckten gick hon till sin chef och erkände båda brotten och lämnade även tillbaka varorna till butiken. Kvinnan dömdes för ringa stöld och dataintrång. Påföljden bestämdes till 80 dagsböter á 210

kronor. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att PAN uppgett att mycket talar för att hon skulle skiljas från sin anställning vid en fällande dom.

Linköpings tingsrätt, B 1126-21, 2021-06-08

Polis döms för vållande till kroppsskada

En polis åtalades för att av oaktsamhet ha orsakat en målsägande kroppsskada genom att polisens hund, som inte var kopplad, hade anfällt målsäganden genom att hoppa upp mot henne och skällt och bitit efter henne. Detta ledde till att målsäganden föll till marken och bröt handleden. Tingsrätten konstaterade att polisen genom att inte ha sin hund kopplad eller på annat sätt ha motsvarande kontroll, av oaktsamhet hade brustit i sin tillsyn över hunden. Detta har lett till att hunden orsakat målsäganden skador som inte är ringa. Polisen dömdes för vållande till kroppsskada. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 100 kronor.

Östersunds tingsrätt, B 3581-20, 2021-06-11

Polis döms för vållande till kroppsskada

En polis åtalades för att av oaktsamhet ha orsakat en målsägande kroppsskada genom att, när han skulle ta ut målsäganden från den polisbil hon satt i, dragit/ryckt tag i hennes arm samt lagt ner henne på golvet samtidigt som han tagit ett skuldergrepp på henne trots att hans våldsutövning vare sig varit försvarlig, proportionell eller behövlig i förhållande till den aktuella situationen. Detta orsakade målsäganden smärta, svullnad, ömhet och en fraktur på höger arm. Tingsrätten konstaterade att det av det rättsmedicinska yttrandet framgår att skadorna på högra armen har ett utseende som talar starkt för att de uppkommit till följd av trubbigt våld såsom vridning av armen samt är förenligt med att ha orsakats på det sätt som framgår av uppgivet händelseförlopp och vid uppgiven tidpunkt. Tingsrätten fastslog att det är ställt utom rimligt tvivel att polisen orsakat målsäganden en fraktur i armen och att skuldergreppet som orsakade armbrottet inte kan anses ha varit vare sig nödvändigt eller proportionerligt. Polisen dömdes för vållande till kroppsskada. Påföljden bestämdes till 70 dagsböter om 300 kronor.

Solna tingsrätt, B 918-20, 2021-06-11

Polis döms för dataintrång vid tolv tillfällen

En polis åtalades för att olovligen ha berett sig tillgång till uppgifter som är avsedda för databehandling genom att göra slagningar i polisens IT-system på bland annat släktingar, tidigare kollegor och en arrestantvakt vid tolv tillfällen. Polisen förnekade brott i första hand då slagningarna varit nödvändiga för hans arbetsuppgifter och, i andra hand, att han saknat uppsåt i förhållande till att slagningarna inte var nödvändiga för att utföra hans arbetsuppgifter. Tingsrätten konstaterade att inloggning och användning av polisens datasystem är förknippade med ett varningssystem, som polisen bekräftade att han hade sett. Tingsrätten slog fast att sökningarna inte hade varit nödvändiga för utförandet av någon tjänsteuppgift och att det måste ha stått klart för polisen att det sätt han använt systemen på inte varit tillåtet. Det var

därför ställt utom rimligt tvivel att polisen hade uppsåt till de olovliga sökningarna. Polisen dömdes för tolv fall av dataintrång. Påföljden bestämdes till 100 dagsböter om 410 kronor.

Värmlands tingsrätt, B 3605-19, 2021-06-17

Polis döms för misshandel och ofredande

En polis åtalades för ringa misshandel, två fall av misshandel, ofredande samt misshandel alternativt ofredande vid ett tillfälle. Polisen och målsäganden hade vid tidpunkterna för brotten haft en relation. Tingsrätten konstaterade att för att åtalet ska kunna anses vara ställt utom rimligt tvivel krävs oberoende bevisning i form av vittnesmål eller annan bevisning avseende de olika brottstillfällena. Tingsrätten fann att åtalet inte var styrkt avseende ringa misshandel och ett fall av ofredande, varför polisen frikändes i dessa delar. Polisen dömdes för misshandel vid två tillfällen samt ofredande. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter om 310 kronor. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att PAN uppgett att polisen skulle skiljas från sin anställning vid denna utgång i målet.

Eskilstuna tingsrätt, B 3019-20, 2021-06-18

Polis döms för vårdslöshet i trafik och vållande till kroppsskada

En polis åtalades för att, under uttryckning med påkallande av fri väg med ljussignaler, ha kört ett polisfordon mot rött ljus utan att iaktta särskild försiktighet. Hon hade kört för fort och inte varit tillräckligt uppmärksam och orsakade en trafikolycka genom att ta en medveten risk eller på annat sätt allvarligt brista i den uppmärksamhet och försiktighet som med hänsyn till omständigheterna hade krävts. Vid samma tillfälle orsakade hon målsäganden en whiplashskada. Polisen dömdes för vårdslöshet i trafik och vållande till kroppsskada. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter om 320 kronor.

Södertörns tingsrätt, B 15997-20, 2021-06-22

Polisanställd döms för ofredande och hastighetsöverträdelse

En polisanställd åtalades för att vid fyra tillfällen ha ofredat målsäganden genom att ha skrivit nedsättande om målsäganden på internet samt ha lagt ut målsägandens personuppgifter på internet. Hon åtalades också för hastighetsöverträdelse. Tingsrätten konstaterade att utredningen avseende ofredande ger ett så starkt stöd för att det är den tilltalade som utfört det som avses i åtalet att någon annan gärningsman kan uteslutas. Tingsrätten slog därför fast att åtalet är styrkt och att gärningen hade skett uppsåtligen. Handlandet bedömdes som en gärning. Tingsrätten fann att även åtalet för hastighetsöverträdelse var styrkt. Påföljden bestämdes till skyddstillsyn. Den polisanställda ska även betala skadestånd till målsäganden med 10 000 kr. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att PAN uppgett att hon skulle förlora sin anställning vid en fällande dom.

Gotlands tingsrätt, B 818-20, 2021-07-05

Polis frikänns från åtal om vårdslöshet i trafik alt. tjänstefel

En polis åtalades för att i tjänsten avsiktligt ha kört på ett fordon i syfte att genom prejning hindra det andra fordonets fortsatta färd. Enligt stämningssökan hade polisen i väsentlig mån brustit i omsorg och varsamhet till förekommande av trafikolycka genom att preja ett annat fordon, genom att utföra prejningen i en vägkorsning mellan två smala gator belägen i ett tätbebyggt villaområde, där tillåten hastighet var begränsad till 30 km/tim, och genom att underlåta att anpassa hastigheten till rådande situation. Polisen hade efter prejningsförsöket förlorat kontrollen över bilen med påföljd att han hade kört av vägbanan, upp på en trottoar, genom en häck, kolliderat med en parkerad bil och slutligen fått stopp på polisfordonet genom att det kolliderat med en villa. Tingsrätten konstaterade att föraren av den andra bilen inte hade stannat på polismans tecken. Därutöver hade polisen även en konkret brottsmisstanke om rattfylleri och vårdslöshet i trafik vilket gav honom laga stöd för att stoppa fordonet. Eftersom brotten var pågående ansåg tingsrätten att det förelåg behov av att hindra det flyende fordonets fortsatta framfart. Tingsrätten slog fast att förhållandena inte synes ha varit förenade med en sådan stor risk för de inblandade eller för omgivningen att polisens riskbedömning framstod som klandervärd. Det var inte heller bevisat att polisen inte anpassat hastigheten efter rådande situation. Mot bakgrund av ovanstående fann tingsrätten att polisen inte i väsentlig mån hade brustit i omsorg och varsamhet till förekommande av trafikolycka. Tingsrätten ansåg att polisen inte heller varit oaktsam i sin myndighetsutövning. Åtalet ogillades därför både avseende vårdslöshet i trafik och tjänstefel.

Linköpings tingsrätt, B 5411-20, 2021-08-31

Polisanställd döms för narkotikabrott

En polisanställd åtalades för att olovligen ha innehaft 0,62 gram kokain. Mannen erkände gärningen. Han dömdes för narkotikabrott. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att PAN uppgett att han kommer att skiljas från sin anställning vid händelse av en fällande dom.

Södertörns tingsrätt, B 13754-21, 2021-11-02

Polis döms för olovligt brukande

En polis åtalades för att olovligen ha brukat ett tjänstefordon för privat ändamål under fyra olika tidsperioder om ca. en vecka vardera. Tingsrätten konstaterade att det endast var styrkt att mannen olovligen hade brukat tjänstefordonet för privat ändamål vid två tillfällen. Tingsrätten konstaterade vidare att det inte framkommit att hans brukande rent faktiskt vållat Polismyndigheten någon större skada och inte heller att olägenheten varit särskilt stor. Mannen dömdes för olovligt brukande. Påföljden bestämdes till 30 dagsböter om 250 kronor.

Skaraborgs tingsrätt, B 3859-20, 2021-11-08

EU-parlamentariker döms för sexuellt ofredande

Under en fest på ett hotellrum i Nacka under en valkonferens i mars 2018 förde EU-parlamentarikern upp sina händer under en partikamrats tröja och BH och klämde henne på bröstet samtidigt som han bad om en puss. Tingsrätten friade mannen men hovrätten fällde honom för sexuellt ofredande. I hovrätten presenterades ytterligare bevisning, bland annat två längre inspelningar av telefonsamtal mellan kvinnan och ett vittne där de avhandlar vad som hänt, samt en filmsekvens från en intervju med mannen där han uttalar sig om händelsen. Hovrätten kom fram till att det genom den samlade utredningen är ställt utom rimligt tvivel att mannen tog kvinnan på bröstet vid det aktuella tillfället och att det skedde mot hennes vilja. Även om hon inte själv polisanmälde händelsen eller har önskat medverka i brottsutredningen står det klart att hon inte samtyckte till det som mannen gjorde.

Påföljden bestämdes till 60 dagsböter om 1 000 kronor.

Göta hovrätt, B 3847-20, 2021-11-22

Polisanställd döms för grovt bedrägeri medelst olovlig identitetsanvändning och urkundsförfalskning samt försök till grovt bedrägeri

En polisanställd åtalades för att ha ansökt om lån i sin före detta frus namn. Därefter hade hon skickat in falska urkunder till en bank och därigenom vilselett personal på banken att utbetala pengar till henne. Tingsrätten konstaterade att åtalet var styrkt och att brottet ska bedömas som grovt eftersom kvinnan hade upprättat falska urkunder och olovligen använt sig av annans identitet. Vidare hade den polisanställda ansökt om lån vid flera olika kreditinstitut i den före detta fruns namn. Tingsrätten konstaterade att genom att ge in låneansökan i annans namn är försökspunkterna uppnådda. Att lånen inte hade betalats ut saknar betydelse för bedömningen. Brotten ska rubriceras som grova dels eftersom kvinnan olovligen använt sig av annans identitet, dels eftersom gärningarna avsett betydande belopp. Den polisanställda dömdes för grovt bedrägeri medelst olovlig identitetsanvändning och urkundsförfalskning samt försök till grovt bedrägeri medelst olovlig identitetsanvändning. Påföljden bestämdes till villkorlig dom med samhällstjänst 240 timmar. Om fängelse istället hade valts som påföljd skulle fängelse 11 månader ha dömts ut. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att PAN uppgett att hon kommer att skiljas från sin anställning vid händelse av en fällande dom samt att fem år förflutit sedan brotten begicks.

Norrköpings tingsrätt, B 1756-20, 2021-11-22

Nämndeman döms för bedrägeri och grovt bedrägeri

En nämndeman gav vid flera tillfällen in tjänstgöringsrapporter och yrkade ersättning för inkomstförlust, trots att han inte haft någon inkomstförlust i anledning av sin tjänstgöring. Vid flera tillfällen gav han även in falska urkunder till styrkande av sina inkomstförluster. Nämndemannen nekade till brott och uppgav att han inte haft något uppsåt. Tingsrätten konstaterade att nämndemannens agerande varit systematiskt och att han använt sig av osanna uppgifter i handlingarna som i flera fall getts in, såsom lönespecifikationer och felaktiga intyg, vilka uppenbarligen hade upprättats för att vilseleda målsägandena och medfört att gärningarna blivit svårare att upptäcka.

Nämndemannen dömdes för fem grova bedrägerier och ett bedrägeri av normalgraden. Påföljden bestämdes till fängelse 1 år och 3 månader.
Eskilstuna tingsrätt, B 1873-21, 2021-11-29

Polisanställd döms för narkotikabrott

En polisanställd åtalades för att ha innehaft tabletter innehållande oxykodon, som är narkotika. Hon erkände delvis men invände att hon hade köpt tabletterna för självmedicinering mot kraftig smärta och gjorde gällande ansvarsfrihet på grund av nöd. Tingsrätten konstaterade att åtalet är styrkt och att hon agerat uppsåtligt. Vidare konstaterade tingsrätten att narkotikabrott som utförs i syfte att lindra smärta bara är försvarlig i undantagsfall, t.ex. i en akut situation när omedelbar tillgång till sedvanlig sjukvård saknas. Hennes gärning kunde därför inte anses tillåten med stöd av nödbestämmelsen. Hon dömdes för narkotikabrott. Påföljden bestämdes till fängelse 3 månader. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att hon på grund av sitt narkotikamissbruk förlorat sin anställning vid Polismyndigheten.
Uppsala tingsrätt, B 8743-20, 2021-12-01

Polis döms för grovt barnpornografibrott

En polis åtalades för att ha eftersökt, laddat ned, hanterat, betraktat och spridit barnpornografiskt material. Han erkände gärningen. Tingsrätten konstaterade att det var styrkt att polisen laddat ner och spridit bl.a. förhållandevis långa filmsekvenser och bilder med särskilt unga barn som utsatts för våld, tvång eller utnyttjats på annat särskilt allvarligt sätt. På grund av detta bedömdes gärningen som grov. Polisen dömdes för grovt barnpornografibrott. Påföljden bestämdes till fängelse 8 månader. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att polisen förlorat bl.a. sin anställning.
Göteborgs tingsrätt, B 16162-20, 2021-12-02

Polis döms för vårdslöshet i trafik och brott mot trafikförordningen

En polis åtalades för att ha gjort en omkörning av två personbilar i en kurva med delvis skymd sikt och med överskridande av gällande hastighetsbegränsning. Både mötande trafik på motsatt körbana och den sista bilen av de två som skulle köras om var tvungna att anpassa sin fart genom att bromsa kraftigt respektive släppa på gasen för att undvika kollision. Kort efter omkörningen anpassade polisen inte farten och avståndet till framförvarande personbil och kolliderade med bilen genom att köra in i dess bakparti. Kollisionen orsakade fordonsskador och personsador. Tingsrätten konstaterade att omkörningen är att bedöma som brott mot trafikförordningen. Avseende kollisionen slår tingsrätten fast att trafikbeteendet i den mycket farliga situationen, som även ledde till en allvarlig händelse, måste bedömas vara ett sådant medvetet risktagande att det är att bedöma som vårdslöshet i trafik. Polisen dömdes för vårdslöshet i trafik och brott mot trafikförordningen. Påföljden bestämdes till 50 dagsböter om 270 kronor.
Mora tingsrätt, B 1345-21, 2021-12-21

Tjänstefels domar

Polis döms för tjänstefel och tagande av muta

En polis åtalades för att han vid en hastighetskontroll av motorfordon hade underlåtit att rapportera en person som han var bekant med och att omhänderta dennes körkort. Han hade därigenom vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften. Polisen hade därefter mottagit 500 kr via Swish från personen som han hade underlåtit att rapportera, vilket är en otillbörlig förmån, och köpt tårter för pengarna. Tingsrätten fann att det var bevisat att polisen uppsåtligt hade underlåtit att rapportera sin bekant. Vidare konstaterade tingsrätten att pengarna hade varit en otillbörlig förmån som polisen hade mottagit på grund av sin anställning. Polisen dömdes för tjänstefel och tagande av muta till villkorlig dom. I påföljdsbestämningen togs hänsyn till att polisen antagligen skulle komma att förlora sin anställning. Personen som swishade pengarna till polisen dömdes för givande av muta.

Borås tingsrätt, B 1970-20, 2021-02-24

Lagman döms för tjänstefel

Målet rörde tre tvistemål vars handläggning varit så långsam att de blivit liggande i flera år utan att några åtgärder hade vidtagits. I hovrätten dömdes både den rådmann som varit ansvarig för målen och den lagman som varit chef för domstolen. När Högsta domstolen (HD) prövade ansvaret mot lagmannen fann domstolen att lagmannen gjort sig skyldig till tjänstefel. Mot slutet av lagmannens tid som chef hade tvistemålen hunnit bli 5-7 år gamla. HD bedömde att lagmannen hade kunnat göra mer för att råda bot på situationen utan att inkräkta på rådmannens självständighet. HD fastställde påföljden till 40 dagsböter om 800 kr.

Högsta domstolen, B 2179-20, 2021-03-04

Polis döms för tjänstefel

En polisanställd åtalades för att under myndighetsutövning uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att ha underlåtit att delge en skäligen misstänkt, misstanke om brott i samband med att förhör inleddes. Han hade inte heller informerat den misstänkte om dennes rätt att anlita försvarare och att han under vissa förutsättningar kan få en offentlig försvarare. Vidare hade polisen underlåtit att informera den misstänkte om sin rätt att inte behöva yttra sig över misstanken och inte heller i övrigt medverka till utredningen kring sin egen skuld. Tingsrätten konstaterade att polisen hade ägnat sig åt myndighetsutövning vid insatsen och att ett samtal mellan brottsutredande myndigheter och en misstänkt person rörande det brott som denne utreds för ska anses vara ett förhör. Polisen dömdes för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 40 dagsböter om 300 kronor. Domen överklagades och Svea hovrätt fastställde tingsrättens dom med den enda skillnaden att hovrätten ansåg att polismannen endast varit oaktsam.

Stockholms tingsrätt, B 19428-20, 2021-06-02, Svea hovrätt, B 19428-20, 2021-12-01

Domare frikänns från åtal om tjänstefel

En domare åtalades för att ha fattat beslut om att häkta en person för brottet missbruk av urkund av det skälet att det bedömdes finnas risk för att den misstänkte skulle undandra sig lagföring eller straff, utan att detta brott kan ligga till grund för detta häktningsskäl. Därefter hade domaren rättat beslutet om häktning varvid han angett att beslutet om häktning rätteligen hade avsett häktning av det skälet att den misstänkte saknade hemvist i riket och att det bedömdes finnas risk för att den misstänkte genom att bege sig från riket undandrog sig lagföring eller straff. Enligt stämningsansökan hade något yrkande om häktning på denna grund inte angivits av åklagaren eller avhandlats vid häktningsförhandlingen i målet varför förutsättningar för rättning heller inte förelegat. Domaren bestred ansvar för brott och gjorde gällande att han fattade beslutet om häktning på grund av att det förelåg kvalificerad flyktfara, vilket enligt honom åberopades av åklagaren vid häktningsförhandlingen, och att besluten om såväl häktning som rättelse därför var korrekta. Hovrätten konstaterade att bevisningen inte gav övertygande stöd för slutsatsen att endast okvalificerad flyktfara åberopades vid häktningsförhandlingen. Det var därför inte styrkt att domaren hade fattat ett oriktigt beslut om häktning. Därmed var det inte heller styrkt att domaren hade fattat ett oriktigt beslut om rättelse av häktningsbeslutet. Åtalet ogillades.

Svea hovrätt, B 367-21, 2021-06-11

Polis döms för tjänstefel och en polisanställd frikänns från åtal om tjänstefel

I slutet av augusti förra året avled en kvinna efter att ha druckit ur en flaska innehållande amfetaminolja som hon trodde var öl. Flaskan hade tillsammans med en likadan flaska lämnats in på en polisstation men hade av misstag blivit avskedsgåva till en städare som skulle gå i pension. En polis åtalades för att, efter att ha fått information om att två flaskor, varav den ena innehållit öl och den andra narkotiskt och hälsofarligt preparat lämnats in på en polisstation, ha underlåtit att se till att flaskorna lokaliserades, omhändertogs, analyserades och destruerades inom ramen för förundersökningen. I samma mål åtalades en polisanställd för att, efter att ha mottagit flaskorna, ha underlåtit att se till att det upprättades en anmälan om brott samt att flaskorna omhändertogs, dokumenterades, förvarades och destruerades på korrekt sätt. Flaskorna var försedda med öletiketter och kapsyler. Tingsrätten konstaterade att det vid tidpunkten när den polisanställde tog emot flaskorna på stationen inte fanns tillräckligt starka skäl för att upprätta en anmälan om brott och att bedömningen att det rörde sig om kvarlämnad alkohol faller inom den marginal en beslutsfattare har. Den polisanställde frikändes därför. Tingsrätten anser däremot att den polis som initialt ledde förundersökningen om narkotikabrottet borde ha agerat för att omhänderta flaskorna, eftersom han hade tillgång till betydligt mer information än den polisanställde. Polisen dömdes därför för tjänstefel till 40 dagsböter om 400 kronor.

Södertörns tingsrätt, B 15020-20, 2021-06-15

Arrestvakt döms för tjänstefel

En arrestantvakt åtalades för tjänstefel bestående i att denne underlåtit att utöva tillsyn vid två tillfällen (kl. 11.30 och 11.45) av en person som omhändertagits enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB). Tillsyn skulle ske var 15 minut enligt beslut av ansvarigt befäl. Den omhändertagna personen försökte i cellen beröva sig själv livet genom att knyta ett klädesplagg hårt runt sin hals och påträffades livlös ca kl. 12.00, men kunde räddas av tillskyndande personal. Den omhändertagna personen hade då varit utan tillsyn ca 45 minuter. Tingsrätten ogillade åtalet med den motiveringen att gärningen var att bedöma som ringa tjänstefel och därmed inte brottslig. Tingsrätten ansåg att det rört sig om ett förbiseende som uppkommit till följd av stress vilken orsakats av en orimlig arbetsbelastning. Hovrätten ändrade tingsrättens dom och dömde arrestantvakten för tjänstefel. Hovrätten konstaterade att arbetsbelastningen varit ovanligt hög och att det varit en pressad arbetssituation på arresten. Hovrätten framhåller dock att en arrestantvakt som är ansvarig för att utöva tillsyn inte kan åläggas att utföra andra arbetsuppgifter och att tillsynen är högsta prioritet. Den som utövar tillsyn kan enbart åta sig andra uppgifter i den mån tillsynen kan skötas. Eftersom arrestantvakten var erfaren, väl förtrogen med reglerna kring tillsyn och därmed kände till att tillsyn är högsta prioritet samt den omständigheten att tillsynen missats vid två tillfällen ansåg hovrätten vid en samlad bedömning att gärningen inte var att bedöma som ringa. Hovrätten bestämde påföljden till 40 dagsböter om 220 kronor.

Hovrätten Över Skåne och Blekinge, B 1874-21, 2021-09-22

Polis frikänns från åtal om tjänstefel och vållande till annans död

En polis åtalades för att ha genomfört ett förföljande av en cross i strid med polislagens allmänna principer om behovs- och proportionalitet och Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd. Den aktuella händelsen, som avsett att polisbilen försökt stoppa en cross för kontroll av fordon och förare, slutade med att crossen tappade kontrollen och att både föraren och passageraren slungades av fordonet. Passageraren orsakades lindriga skador medan föraren avled av sina skador. Tingsrätten konstaterade att åklagaren inte hade förmått styrka sitt påstående om att polisen hade genomfört ett förföljande av flyende fordon i strid med polislagens allmänna principer om behov och proportionalitet samt Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd. Tingsrätten slog fast att utredningen inte heller ger stöd åt åklagarens påstående att polisen genom att ligga väldigt nära crossen med polisbilen het-sat/stressat eller agerat på annat sätt som hade lett till att föraren tappade kontrollen över crossen. Inte heller på annat sätt kunde polisen bedömas ha agerat så oaktsamt att det kunde aktualisera straffansvar. Åtalet ogillades därför i sin helhet. Domen har överklagats.

Alingsås tingsrätt, B 835-20, 2021-11-04

Arrestantvakter döms för tjänstefel och osant intygande

Tre arrestantvakter åtalades för tjänstefel genom att ha gjort sig skyldiga till bristande tillsyn av en person som hade omhändertagits enligt LOB. Två av dem åtalades även för osant intygande genom att på tillsynsbladet ha lämnat

osann uppgift om att tillsyn skett vid olika tidpunkter när så inte hade skett. Tingsrätten konstaterade att det den aktuella dagen hade varit ovanligt hög arbetsbelastning och en pressad arbetssituation. Tingsrätten fan mot denna bakgrund bevisat att tjänstefelet begåtts av oaktsamhet och inte uppsåtligen. Avseende osant intygande konstaterade tingsrätten att det inte råder någon tvekan om att en tillsynsrapport är en urkund och att de båda arrestantvakterna tillsammans och i samförstånd på tillsynsbladet hade lämnat osann uppgift om att tillsyn hade skett. Påföljden bestämdes till 80 dagsböter om 50 respektive 320 kronor för de två arrestantvakter som dömdes för tjänstefel och osant intygande. Påföljden bestämdes till 40 dagsböter om 240 kronor för den arrestantvakt som dömdes för tjänstefel.

Halmstads tingsrätt, B 2943-20, 2021-11-18

Polis döms för tjänstefel men frias från åtal om osant intygande

En polis åtalades för tjänstefel genom att ha beslutat och verkställt kroppsbesiktning av målsäganden, som var 14 år, utan laga stöd. Han åtalades också för att uppsåtligen ha upprättat ett protokoll om kroppsvisitation och lämnat den osanna uppgiften att han beslutat och verkställt kroppsvisitation när det korrekta varit att personen varit föremål för kroppsbesiktning. I andra hand yrkade åklagaren ansvar för tjänstefel genom att polisen av oaktsamhet felaktigt hade dokumenterat att beslutet avsett kroppsvisitation istället för kroppsbesiktning. Tingsrätten konstaterade att målsäganden hade tvingats visa intima delar av kroppen och dessutom lyfta på sitt könsorgan vid eftersökande av narkotika. Åtgärden har enligt tingsrätten varit för ingripande för att endast betraktas som en kroppsvisitation. Brottsmisstanke för att kunna göra en kroppsbesiktning på en person som är misstänkt för att ha begått ett brott innan han fyllt 15 år har inte förelegat. Ett beslut om kroppsbesiktning får dessutom inte fattas av någon annan än undersökningsledare, åklagare eller rätten. I detta fall har polisen själv fattat beslut om kroppsbesiktning, trots att situationen inte varit sådan att det förelegat fara i dröjsmål med att inhämta beslut av behörig befattningshavare. Tingsrätten konstaterade att polisen handlat oaktsamt och att gärningen inte är att bedöma som ringa. Han dömdes för tjänstefel. Tingsrätten konstaterade vidare att det inte har framkommit någon särskild omständighet som visar att han vid upprättandet av protokollet borde ha förstått att det var fråga om en kroppsbesiktning och att den osanna uppgift han lämnat inte omfattades av tidsangivelsen i åtalet. Av dessa skäl ogillades åtalet för osant intygande och andrahandsyrkandet i åtalet för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 60 dagsböter om 240 kronor.

Eskilstuna tingsrätt, B 1330-21, 2021-12-01

Polis frikänns från åtal om tjänstefel

En polis åtalades för att ha avlossat två varningsskott med sitt tjänstevapen trots att det varken förelåg laga befogenhet att använda skjutvapen eller rätt till nödvärn i den aktuella situationen. Tingsrätten konstaterade att det inte gick att bortse från att polisen upplevde att ett brottsligt angrepp på hans person var överhängande. Tingsrätten slog fast att åtgärden att avfira varningsskott inte får anses ha varit uppenbart oförsvarlig, varför polisen på grund av att ha handlat i nödvärn ska vara fri från ansvar. Åtalet ogillades.

Södertörns tingsrätt, B 20563-20, 2021-12-07

Poliser döms för tjänstefel

Två poliser åtalades för att vid myndighetsutövning ha åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att kräva att en man skulle identifiera sig och sagt att han annars skulle få följa med till polisstationen trots att det inte funnits skäl för ett omhändertagande samt för att ha tagit mannens mobil utan att lagstöd funnits för åtgärden. Vidare skulle poliserna ha tryckt upp mannen mot en vägg och hållit i samt kroppsvisiterat honom utan laga stöd för dels kroppsvisitationen, dels för våldsanvändningen. De hade inte heller dokumenterat brottsmisstanke i en anmälan eller verkställigheten av tvångsmedel. Tingsrätten konstaterade att poliserna hade agerat vid myndighetsutövning och att mannen varken i det inledande skedet eller när kroppsvisitationen genomfördes var skäligen misstänkt för brott. Tingsrätten konstaterade vidare att vägran att visa legitimation eller uppge sin identitet inte grundar någon rätt för poliserna att omhänderta mannen för identifiering och visitera honom. Tingsrätten konstaterade att det inte var styrkt att mannen hade tryckts upp mot väggen men att det saknades laga grund för att visitera mannen vid det aktuella tillfället. Eftersom visitationen saknade laga grund fanns det inte någon rätt för poliserna att använda våld samt det har inte heller av utredningen framkommit att poliserna möttes av motstånd. Tingsrätten slog också fast att det saknades lagstöd för att frånta mannen hans mobiltelefon. Det var vidare utrett att någon dokumentation inte upprättades avseende brottsmisstanken eller verkställigheten av tvångsmedel. Tingsrätten fann att poliserna hade agerat oaktsamt och de dömdes för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 40 dagsböter om 430 kronor respektive 40 dagsböter om 300 kronor.

Stockholms tingsrätt, B 7855-21, 2021-12-20

Polis döms för tjänstefel

En polis åtalades för att ha trätt i tjänst trots att han var berusad och för att, trots att förutsättningarna för det inte var uppfyllda, ha beslutat om och verkställt en kroppsvisitation av en 16-åring. Tingsrätten konstaterade att en polis som är ledig i vissa situationer har en skyldighet att träda i tjänst men att någon sådan situation inte förelåg i det nu aktuella ärendet. Tingsrätten konstaterade dock att det inte var utrett att omständigheterna var sådana att det saknades förutsättningar för att besluta om och verkställa kroppsvisitationen. Polisen kan därför inte anses ha åsidosatt vad som gällt för uppgiften i det avseendet. Det var emellertid styrkt att polisen var påtagligt berusad när han trädde i tjänst och genomförde kroppsvisitationen. Detta utgör enligt tingsrätten inte ett godtagbart agerande från en polis. Polisen har således vid myndighetsutövningen åsidosatt vad som vad som gällt för uppgiften. Tingsrätten slog fast att polisen handlat oaktsamt. Polisen dömdes för tjänstefel. Påföljden bestämdes till 40 dagsböter om 350 kronor. Polismyndigheten ålades att betala skadestånd om 5 000 kronor för kränkning till 16-åringen.

Södertörns tingsrätt, B 10232-21, 2021-12-23

6 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten

En viktig del i Särskilda åklagarkammarens arbete är att löpande försöka utveckla verksamheten. Under verksamhetsåret 2021 har bl.a. följande åtgärder vidtagits för att förbättra verksamheten vid kammaren.

Arbetsordning, Kris- och säkerhetsplan

Särskilda åklagarkammarens arbetsordning har kompletterats och reviderats under år 2021. Arbetsordningen, kris- och säkerhetsplanen är dokument som löpande ses över. Kris- och säkerhetsplanen har genomgått med personalen vid ett gemensamt personalmöte.

Rådgivande åklagare och gemensamma genomgångar av svårbedömda ärenden

I vissa svårbedömda och komplicerade ärenden har förundersökningsledaren haft möten med sina kollegor för att diskutera ärendet i syfte att få stöd i sitt beslutsfattande. Dessa möten har varit mycket uppskattade. Det bör dock framhållas att det alltid är den handläggande åklagaren som har det fulla ansvaret för åklagaruppgiften. Ärenden har också vid flera tillfällen formlöst diskuterats i en vidare krets av åklagare vid kammarens arbetsplatsträffar och rättsliga möten.

En viktig del i arbetet med att höja kvalitén och likformigheten på kammaren är att åklagarna alltid delger varandra strafförelägganden, åtal och domar samt vissa beslut.

Dagjour

Särskilda åklagarkammaren har fortsatt med dagjourverksamhet under verksamhetsåret 2021. Den åklagare som har kammarens beredskap har också ansvaret för kammarens dagjour. I dagåklagaruppgiften ingår att fatta beslut och ge direktiv i ärenden som inte har inlottats på kammaren och där polisen skyndsamt behöver komma i kontakt med åklagare för att få beslut och direktiv. På Åklagarmyndighetens hemsida under fliken "Dagjour-Telefonnummer" finns kammarens dagjoursnummer.

Arbetsplatsträffar och rikskammarmöten

Varje månad, utom under sommarmånaderna, har arbetsplatsträffar genomförts via Skype. På grund av rådande pandemi har kammaren haft fler arbetsplatsträffar en brukligt. Under arbetsplatsträffarna har bl.a. arbetsläget och arbetsmiljön på kammaren gått igenom. Vidare har kammarens personal informerats om kammarens ekonomi. En åklagare har haft till uppgift att informera om ny lagstiftning och en annan åklagare har inför övriga åklagare redovisat de tillsynsbeslut som meddelats av Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning och som varit väsentliga för verksamheten på kammaren. Vidare har en åklagare upplyst övrig personal om beslut som fattats av Justitieombudsmannen och Justitiekanslern när innehållet i besluten varit av sådan karaktär att det kan påverka kammarens handläggning av vissa typer av ärenden.

Kammaren har haft ett rikskammarmöte där kammarens personal träffas under trevliga former. Syftet med riksmötena är bl.a. att säkerställa och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö och att handläggningen av ärendena vid kammaren ska vara så effektiv, enhetlig och rättssäker som möjlig. Vidare bidrar mötena till att höja den allmänna kompetensen inom vissa rättsliga områden. En viktig del med mötena är också att skapa en gemenskap bland medarbetarna. Detta är särskilt angeläget då kammarens personal är placerad på olika ställen i landet.

Medarbetar- och lönesamtal samt arbetsmiljörund

Medarbetarsamtal, lönesamtal och arbetsmiljörund har genomförts. Chefen på Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret vid några tillfällen besökt kammarens olika arbetsplatser och därvid tillsammans med medarbetarna bl.a. diskuterat arbetsmiljö- och handlägningsfrågor. Dessa besök har inte kunnat genomföras lika frekvent som under tidigare verksamhetsåret på grund av den rådande pandemin.

Rättsliga möten

Kammaren har under året genomfört ett antal rättsliga möten där olika centrala rättsliga frågor diskuterats. Syftet med mötena är att åstadkomma en samsyn och därigenom en mer likformig tillämpning av kammarens olika ärenden. Mötena bidrar också till ökad kompetens samt till en ökad "vilkänsla".

Under 2021 har kammarledning gått igenom och analyserat ett antal tjänstefelldomar i syfte att öka kvalitén i handläggningen av dessa ärenden och få till en mer likformig rättstillämpning.

Effektivitetsvinster genom s.k. prövningslottning, beredning av ATK-ärenden, framställningar av offentliga försvarare och målsägandebiträde m.m.

Under verksamhetsåret 2021 har det inkommit 12 461 ärenden till Särskilda åklagarkammaren. Av dessa utgör cirka 53 % brott med fängelse i straffskalan. Övriga brott är bötesärenden. Merparten av bötesärendena är s.k. ATK-ärenden där polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser. Med hänsyn till att polisen vid brådskande tjänsteutövning har laglig rätt att övertrada gällande hastighetsbestämmelser lagförs ATK-ärendena väldigt sällan.

Förundersökning avseende brott med fängelse i straffskalan har under 2021 inletts i 31 % av alla anmälningar mot polisanställda. En förhållandevis stor mängd av dessa ärenden skrivs således av utan att förundersökning inleds. Anledningen till detta är att många av de gärningar som anmäls inte är straffbara. En polisanställd kan göra fel, uppträda olämpligt eller utföra ett arbete på ett mindre bra sätt utan att hans/hennes handlande är brottsligt.

I ett antal av de ärenden som inkommer till Särskilda åklagarkammaren är det från början uppenbart att det inte finns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats. Med anledning härav har Särskilda åklagarkammaren sedan några år tillbaka inrättat en särskild berednings- och bedömningsfunktion för anmälningar mot polisen (den s.k. prövningslottningen). De ärenden som prövningslottas hanteras av en mycket erfaren åklagare som sedan avgör om ärendet ska lottas ut på kammarens övriga åklagare eller om ärendet genast ska skrivas av utan fortsatt granskning. Detta arbets sätt medför att åklagar- och polisresurserna på ett effektivt sätt kan koncentreras till de ärenden där det finns anledning att anta att brott har förövats. Dessutom har arbets sättet inneburit att ärenden som är av arbetsrättslig karaktär mycket snabbt kunnat överlämnas till polisen så att Polismyndigheten har möjlighet att snabbt ta ställning till om det finns anledning att göra en arbetsrättslig utredning eller vidta andra åtgärder.

Kammaren har också en beredningsorganisation för ärenden där polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser de s.k. ATK-ärendena. Dessa ärenden bereds av kammarens administratörer innan ärenden lottas ut på åklagare. Handläggningen av dessa ärenden har härigenom effektiviserats och bidragit till att åklagarna fått mer tid att utreda de mer komplicerade ärendena. Kammaren administratörer upprättar även förslag på framställningar om offentliga försvarare och beslut i överprövningsärenden. Förslagen granskas av åklagare som sedan expedierar framställningen om offentlig försvarare till domstol. Administratören expedierar överprövningsärendet till Utvecklingscentrum. Genom att involvera och nyttja kompetensen hos

kammarens administratörer på sätt som nu angetts har arbetet på kammaren effektiviserats.

Överenskommelse och möten med SU

En särskild överenskommelse avseende den gemensamma handläggningen av brottmålsärenden har tidigare träffats med SU. I denna överenskommelse anges bl.a. handläggningstider för utredarna och åklagarna, när och hur den gemensamma uppföljningen och bevakningen av ärenden ska ske, vilka administrativa regler som ska gälla samt att åklagarna och utredarna kan bilda särskilda team om så krävs. Syftet med denna överenskommelse är att den ska bidra till en enhetlig och effektiv handläggning av brottmålsärendena. Överenskommelsen revideras årligen.

Särskilda åklagarkammaren och de olika lokala SU enheterna har under 2021 haft regelbundna möten. Under dessa möten har man bl.a. följt upp verksamheterna samt handläggningen av vissa ärenden. Syftet med mötena är bl.a. att fånga upp vissa frågeställningar och verka för att handläggningen vid respektive enhet blir likformig och håller hög rättslig kvalitet.

Kammarchefen och vice kammarchefen för Särskilda åklagarkammaren har regelbundna möten med ledningen för SU varje månad, utom sommarmånaderna. Under dessa möten diskuteras olika verksamhetsfrågor. En återkommande punkt är att följa upp handläggningen av ärenden som är sex månader eller äldre.

Särskilda åklagarkammaren och SU har under flera år genomfört en gemensam konferens under hösten med samtlig personal. Den här formen av konferens är betydelsefull då den bidrar till ökad samverkan mellan Särskilda åklagarkammaren och SU samt ökad kompetens vid handläggningen av ärenden. Under senhösten genomfördes en sådan konferens i Göteborg. Under denna konferens genomgicks sexualbrottslagstiftningen och diskuterades bl.a. handläggningen av olika brottstyper.

Arbetsgrupper

Kammarens åklagare har under året deltagit i olika projekt som bedrivs tillsammans med SU. Projekten rör bl.a. handläggning av dataintrång och s.k. blandärenden, d.v.s. när en brottsutredning rör både Särskilda åklagarkammarens personkategorier och andra. Syftet med dessa projekt är att försöka åstadkomma en mer likformig handläggning av dessa ärenden.

SU har under året tillsatt en arbetsgrupp som ska se över deras utredningsrutiner. En åklagare på kammaren bistår denna arbetsgrupp med råd.

Informationsmöten med andra aktörer

Chefen för Särskilda åklagarkammaren har under 2021 informerat yngre åklagare som genomgår grundutbildningen om Särskilda åklagarkammarens verksamhet. Vidare har chefen för kammaren tillsammans med en chefsåklagare genomfört utbildning för andra åklagare beträffande handläggning av tjänstefelsbrott.

Åklagarmyndighetens ledning och tillsynsavdelning

En del av Åklagarmyndighetens ledning har under året besökt personalen vid Särskilda åklagarkammaren. Under mötet informerades personalen om vad som var på gång inom myndigheten. Vidare diskuterades ett antal rättsliga frågor. Chefen för Särskilda åklagarkammaren har också under verksamhetsåret haft ett antal avstämningsmöten med vice riksåklagaren.

Särskilda åklagarkammaren har under verksamhetsåret även haft löpande kontakter med Åklagarmyndighetens tillsynsavdelning. Vid dessa samtal har man diskuterat handlägningsfrågor och vissa rättsliga frågeställningar.

Justitiekanslern

Några av kammarens åklagare handlägger ärenden åt Justitiekanslern. Ett önskemål för att ytterligare höja åklagarnas kompetens inom området där Justitiekanslern är exklusiv åklagare är att Åklagarmyndigheten tillsammans med Justitiekanslern arbetar fram en fördjupad utbildning beträffande handläggning av tryck- och yttrandefrihetsmål.

Justitieombudsmannen

Under verksamhetsåret har åklagare även handlagt ärenden åt Justitieombudsmannen som rör andra personkategorier än de som Särskilda åklagarkammaren normalt handlägger, vilket breddar åklagarnas kompetens.

Resultatgenomgångar och uppföljningar

Åklagarmyndighetens ekonomiavdelning skickar månadsvis ut en statistikrapport rörande Särskilda åklagarkammarens verksamhetsresultat. Rapporten innehåller bl.a. uppgifter om antalet inkomna ärenden, brott och brottsmiss-tankar, andelen inledda förundersökningar och lagföringsandel.

Vid kammarens arbetsplatsträffar diskuteras kammarens verksamhetsresultat och hur kammarens verksamhet kan utvecklas. Statistikrapporterna som

erhålls från myndigheten varje månad utgör ett stort stöd vid dessa diskussioner. Löpande uppföljningar sker också av åklagarnas rotlar och utredarnas ärenden.

Lagstiftningsfrågor

Särskilda åklagarkammaren har till riksåklagaren påtalat vikten av att strafflåtituden för brott mot tystnadsplikt bör överstämna med brottet dataintrång alternativt att det införs ett grovt brott mot tystnadsplikt. Skälet härför är att det är särskilt allvarligt när någon röjer uppgifter från polisens IT-system till kriminella personer. Vidare har det framförts önskemål om att det införs en bestämmelse av vilken framgår att sekretess alltjämt bör råda när åklagare utfärdar strafföreläggande för brott mot tystnadsplikt eller dataintrång i likhet med den sekretess som gäller i domstol med stöd av bestämmelsen i 35 kap. 12 § Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Handläggningsstöd

Under 2021 har fler uppmärksammande ärenden handlagts på kammaren bl.a. när polis avlossat verkanseld mot person med dödlig utgång. Kammaren har en gemensam utredningsrutin rörande dessa ärenden. Denna rutin ses löpande över i samverkan med SU. Kammaren har även en utredningsrutin när det gäller dödsfall eller allvarliga skador som inträffat i en arrest. Under verksamhetsåret har kammaren även påbörjat ett arbete med att ta fram handläggningsrutiner för dataintrång och när poliser förföljer andra fordon. Kammarens handläggningsrutiner bidrar till att nämnda ärendetyper handläggs mer likformigt.

Säkerhet

Kammaren har vid olika tillfällen under året haft kontakt med myndighetens säkerhetsavdelning. Vid kammarens rikskonferens var personal från säkerhetsavdelningen inbjudna. De informerade kammaren om hur säkerhetsärenden handläggs och vad säkerhetsavdelningen kan bistå med vid olika typer av händelser.

Säkerhetsavdelningen har vidare varit behjälplig med att göra kontroller av personers som ingett ett antal hotfulla skrivelser till kammaren. Personalens säkerhet har också förbättrats genom att kammarens besöks- och postadress nu mera är Porslinsgatan 4 i Malmö. Härigenom behöver inte främmande personer vistas i kammarens lokaler.

Lokaler

Arbetet med översyn av Särskilda åklagarkammarens lokaler i Malmö och Göteborg pågår alltjämt. Syftet med översynen är att tillskapa mer ändamåls-
enliga lokaler. Kammarens enhet i Stockholm har under året flyttat in i nya lokaler.

7 Riskanalys

Av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll framgår att en riskanalys ska genomföras av verksamheten. En uppdatering av förordningen har trätt i kraft den 1 januari 2019. I den nya förordningen har dokumentationskraven lättats upp. Riskanalysen och åtgärderna ska dokumenteras i den utsträckning som det bedöms nödvändigt. En annan ändring är att riskanalysen ska begränsas till att identifiera de omständigheter som utgör en väsentlig risk för verksamheten. Med nämnda förordning som utgångspunkt har följande omständigheter identifierats som en väsentlig risk för verksamheten på Särskilda åklagarkammaren.

Resurser

En omständighet som allvarligt skulle kunna påverka Särskilda åklagarkammarens handläggning av ärenden är om Polismyndighetens utredningsresurs hos SU drastiskt skulle minska. Handläggningstiderna skulle då fördröjas och kammaren skulle få väldigt svårt att klara sitt uppdrag eftersom ärendena som handläggs på kammaren ska hanteras med extra skyndsamhet.

Avbrott – teknik

Ett stort problem för åklagarna och administratörerna är när det sker avbrott i den elektroniska kommunikationen, vilket har visat sig när Åklagarmyndighetens IT-system Cåbra legat nere under ett antal dagar. Personalen på kammaren fick då svårt att utföra sina arbetsuppgifter, vilket är särskilt bekymmersamt i ärenden med frihetsberövade och då det finns författningskrav på att handläggningen av ärendena på kammaren ska ske skyndsamt. Med anledning av det inträffade har kammaren tillsammans med SU tagit fram rutiner för hur ärenden ska kunna handläggas när det föreligger längre avbrott i den elektroniska kommunikationen. Till grund för dessa rutiner ligger Åklagarmyndighetens avbrottsplan.

Påstridiga personer

Det händer flera gånger i veckan och periodvis dagligen att personalen vid Särskilda åklagarkammaren får samtal och mejl från personer som är oresonliga och har en bestämd uppfattning om hur ett ärende ska handläggas eller borde ha handlagts. Det är inte alltid som dessa personer låter sig nöja med ett professionellt bemötande. Särskilda åklagarkammarens personal har fått utbildning i hur dessa personer ska bemötas. Därtill vidtas fortlöpande åtgärder för att ge åklagare och administratörer stöd i hanteringen av påstridiga personer. En sådan åtgärd är bl.a. att kammarledningen tar ett större ansvar i

kontakterna med dessa personer. Vidare kan kammaren få stöd från Åklagarmyndighetens kommunikationsavdelning. Kontakten med påstridiga personer tar dock mycket energi från personalen och påverkar kammarens samlade resurser vid handläggningen av ärenden.

Sjukfrånvaro

Personalen på kammaren har under verksamhetsåret varit friska med något undantag trots den rådande pandemin vilket är glädjande. En bidragande orsak till detta torde vara att personalen under rådande pandemi kunnat utföra sitt arbete från bostaden på ett effektivt sätt och med hög kvalitet. Smittspridningen har därmed minskat och kammaren har kunnat lösa sin uppgift.

Nedan angivna risk föreligger på kammaren men är inte väsentlig men ändå värd att uppmärksamma

Avbrott - samfärdsel

Ett problem som då och då uppkommer är när åklagaren ska ta sig till någon ort för att genomföra förundersökningsåtgärder eller medverka vid huvudförhandling och det sker avbrott i den allmänna samfärdseln. Detta problem har medfört ökad tidspilan för åklagarna då de ett antal gånger känt sig tvungna att åka tidigare än vad annars varit nödvändigt för att komma i tid till huvudförhandling inför domstol. Under verksamhetsåret har på grund av pandemin ett stort antal domstolsförhandlingar genomförts via SKYPE vilket medfört att åklagarna inte behövt resa i lika stor utsträckning som tidigare, vilket varit positivt ur både verksamhets- och hälsosynpunkt.